

TOPLUMSAL HAREKETLER İÇİN KAYNAK YARATMA VE KULLANMA STRATEJİLERİ

Ahmet UYSAL
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Uluslararası İlişkiler Bölümü

Özet

Toplumsal hareketler günümüz gelişmiş demokratik toplumlarının önemli bir ögesi haline gelmiştir. Genel olarak, 'toplumda değişimi amaçlayan organize oluşumlar' olarak tanımlayabileceğimiz toplumsal hareketleri açıklamak için bir çok teori ortaya çıkmıştır. İlk dönemde kolektif eylemin ve toplumsal hareketlerin daha çok kalabalık, sürü psikolojisiyle ve toplumdaki yaygın kızgınlık ve şikâyetlerden doğduğu düşünülmüştür. 1960'ların sonunda da bireysel eylem gibi kolektif eylemlerin de rasyonel olduğu düşüncesinden hareket eden Kaynak Mobilizasyonu Teorisi ortaya çıkmıştır. Bu teori, rasyonel tercih anlayışına dayanarak ve ekonomideki arz-talep ve kar-zarar mekanizmalarını kullanarak toplumsal hareketlerin kaynak üretme ve kullanma stratejilerini açıklamaya çalışmıştır. Bu kuramda, toplumsal hareket örgütleri, ekonomik piyasadaki şirketler gibi değerlendirilmiştir. Hareket üyelerinin sahip oldukları kaynakların türü ve miktarı, o hareketin hem kaynak toplama hem de kullanma stratejilerini etkilemektedir. Ayrıca, toplumsal hareket faaliyetlerinin yalnızca yoksul ve dışlanmış kesimlerden değil sosyo-ekonomik durumu görece iyi olan sınıflardan ve kesimlerden de çıkabileceğini ortaya koyarak yeni bir anlayış getirilmiştir. Bu yazıda, kaynakların elde edilme, kullanılma ve sürdürülme stratejileri konusunda bu teorinin sunduğu görüşler ve bulgular tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Hareketler, Kaynak Mobilizasyonu, Örgütlenme, Sosyal Değişme